

Nationaal Coördinator Groningen
t.a.v. de heer J.G.M. Alders
Postbus 3006
9701 DA Groningen

Datum: 10 november 2015
Briefnummer:
Zaaknummer:
Behandeld door: 5.1.2e
Telefoonnummer: (050) 5.1.2e
Bijlage:
Onderwerp: Kwalitatieve onderbouwing declaratie van kosten tot 1 mei 2015
gaswinningsdossier

Geachte heer Alders,

Bij brief van 7 juli 2015 (briefnummer 2015-29.290/28, BJC) hebben wij aan het Ministerie van Economische Zaken de door ons en betrokken 12 gemeenten gemaakte kosten in het gaswinningsdossier tot 1 mei 2015 gespecificeerd in beeld gebracht. Hierbij hebben wij tevens aangegeven welke uitgangspunten wij hebben gehanteerd. Deze declaratie betreft een bedrag van € 4,8 miljoen. Wij merken hierbij op dat de declaratie het resultaat is geweest van een zorgvuldige en scherpe analyse van gemaakte kosten. Deze analyse heeft in onze ogen geleid tot een redelijke en billijke declaratie. In dit verband merken wij nog op dat gemeenten en provincie zich in de fase tot 1 mei 2015 fors uitgerekt hebben en hierbij het volste vertrouwen hebben gehad in een passende compensatie van gemaakte kosten.

In een onlangs gehouden ambtelijk overleg onder leiding van uw medewerker de heer J. de Boer hebben wij de opdracht gekregen om de declaratie op een aantal punten te verduidelijken c.q. kwalitatief te onderbouwen. Hierbij is ons in het vooruitzicht gesteld dat deze verduidelijking in ieder geval zal leiden tot het op korte termijn verstrekken van een voorschot van ca. € 2,0 miljoen. Wij merken hierbij overigens op dat wij van mening zijn dat met de gevraagde verduidelijking tevens een goede basis is gelegd voor het snel af kunnen handelen van de gehele declaratie. Wij gaan er vanuit dat u deze mening deelt en dat u zich hiervoor maximaal zult inspannen. Wij zijn dan ook van mening dat er van uw kant vertrouwen uitspreekt indien we kunnen volstaan met de in deze brief weergegeven verantwoording en tevens kaderstellende afspraken kunnen maken voor het vervolg.

Wij hebben ervoor gekozen om de door u gevraagde verduidelijking als regio gezamenlijk te verstrekken. Wij zijn van mening dat de vragen die door u zijn gesteld raken aan iedere individuele gemeente en provincie en daarmee op een goede wijze zijn te clusteren. Hierdoor komt de kwalitatieve onderbouwing van de declaratie van € 4,8 miljoen beter tot zijn recht. Voor de volledigheid merken wij op dat wij - op verzoek van de heer J. de Boer - de onderbouwing van de individuele gemeenten en provincie ambtelijk reeds bij u hebben aangeleverd.

De door u gevraagde verduidelijking spitst zich vooral toe op de door ons gehanteerde kostencategorieën. Daarnaast is nog een aantal meer specifieke vragen gesteld. Hieronder zullen wij allereerst een nadere onderbouwing geven van de verschillende kostencategorieën. Vervolgens zullen wij nader ingaan op de overige specifieke vragen. Tot slot zullen wij afsluiten met een aantal aandachtspunten.

A: Kostencategorieën.

Categorie 1: Gaswinningsbesluit.

Op 17 januari 2014 heeft de Rijksoverheid besloten de gaswinning in Groningen 3 jaar lang terug te schroeven. Ook krijgen de Groningers € 1,2 miljard compensatie voor versterking van woningen, verbetering van de leefbaarheid en investeringen in de regionale economie. Vanuit de regio zijn kosten gemaakt die samenhangen met de reactie op het gaswinningsbesluit, zoals zienswijze, beroep en juridisch advies. De omvang van de gedeclareerde kosten voor deze categorie is relatief beperkt en betreft met name kosten voor inzet eigen personeel.

Categorie 2: Commissie Meijer en instellen Dialoogtafel.

De gemaakte externe kosten hebben betrekking op onder meer de extern ingehuurd ondersteuning, advisering en alle bijbehorende werkzaamheden voor de commissie Meijer. Hierbij gaat het enerzijds om kosten die annex zijn met onderzoek, het voeren van het secretariaat alsmede om kosten die annex zijn met het houden van regiobijeenkomsten, communicatie in brede zin en de presentatie van het eindadvies van de commissie Meijer in de regio. Ook zijn onder deze kostencategorie vermeld de kosten die verband houden met het begeleiden van het rapport Aan Tafel en het vormgeven en instellen van de Dialoogtafel.

Categorie 3: Bestuursakkoord.

Als regio hebben wij forse inspanningen moeten leveren voor het tot stand komen van het bestuursakkoord "Vertrouwen op herstel, herstel van vertrouwen". Onze inspanningen zijn niet beperkt gebleven tot het onderhandelen, het schrijven en het presenteren. Ook voor de werkzaamheden voortvloeiende uit het bestuursakkoord, zoals het uitwerken en vormgeven van de vier sporen uit het akkoord, hebben wij een belangrijke bijdrage geleverd. Het gaat hierbij onder meer om:

- Het verder vormgeven en ondersteunen van de Dialoogtafel.
- Het verbeteren/professionaliseren van de schade afhandeling.
- Het vaststellen van de interim regeling waardevermeerdering.
- Het opzetten van de uitvoeringsorganisatie Centrum Veilig Wonen.
- Het extra aandacht vragen voor het cultureel historisch erfgoed van Groningen.
- Het verbeteren van het economisch perspectief door middel van het instellen van de Economic Board en het vormgeven van het daarbij behorende programma. Dit met de focus op het laten neerslaan van werkgelegenheid in het gebied en het vergroten van expertise bij diverse kennisinstellingen.
- Het opstellen van een nieuwbouwregeling gemeente Groningen.
- Het vergroten van de weerbaarheid van bouwwerken.
- Het opzetten van de processen c.q. aanpak met betrekking tot de versterkingsopgave.
- Kennisontwikkeling.

Categorie 4: Aanvullend maatregelenpakket.

Wij hebben meer dan een steentje bijgedragen aan de aanvulling bestuursakkoord "Vertrouwen op herstel, herstel van vertrouwen". Naast de onderwerpen die zijn benoemd in deze aanvulling hebben wij onder meer een second opinion laten uitvoeren. Als bijdrage aan de consultatieronde van het rapport van de stuurgroep NPR ("Impact Assessment Nederlandse Praktijk Richtlijn") heeft de provincie Groningen door bureau van Rossum een second opinion laten uitvoeren op de omvang van de versterkingsopgave zoals berekend door deze stuurgroep. Dit heeft geleid tot het rapport "Technische Impactanalyse NPR 998:2015". Dit rapport hebben wij aangeboden aan alle betrokken partijen, waaronder ook Minister Kamp. De door ons gedeclareerde kosten in deze categorie hebben voor een groot deel betrekking op dit onderzoek.

Categorie 5: Overheidsdienst (NCG).

De oprichting van de Overheidsdienst (NCG) heeft ons ook de nodige inzet gekost. Inzet die zich onder meer heeft gericht op de advisering over de governance structuur en het zgn. instellingsbesluit. Bovendien hebben wij de kwartiermakers van de overheidsdienst ondersteund. Voor de volledigheid merken wij op dat het hier niet gaat om werkzaamheden vanaf 1 mei 2015 voor de diverse bouwteams en verkenningsopdrachten. De kosten die hiermee gemoeid zijn worden binnenkort separaat gedeclareerd bij de NCG.

Categorie 6c: Schades gemeentelijke eigendommen.

Door de aardbevingen zijn schades ontstaan aan gemeentelijke eigendommen. Het spreekt voor zich dat wij deze schades hebben verhaald op de NAM. Met deze schades zijn echter ook kosten aan de orde die niet direct te relateren zijn aan het herstel van deze schades, maar wel inzet van de gemeentelijke organisatie c.q. van externe ondersteuning hebben gevraagd. Deze kosten zijn niet te verhalen op de NAM en daarmee achten wij het verdedigbaar deze kosten bij het Ministerie van Economische Zaken te declareren.

Categorie 6d: Schades eigendommen burgers/vergunningverlening/voorlichting.

Als gevolg van de aardbevingen worden additionele kosten gemaakt voor de VTH-taken (Vergunning, Toezicht en Handhaving). De DEAL-gemeenten (Delfzijl, Eemsum, Appingedam en Loppersum) werken op dit beleidsterrein nauw samen waardoor de kosten voor alle 4 gemeenten zijn verantwoord

onder de gemeente Delfzijl. Daarnaast zijn kosten gemaakt voor voorlichting aan burgers, zodat zij hun schades aan eigendommen weten te melden bij het Centrum Veilig Wonen.

Categorie 6e: Overige, zoals communicatie, reis- en verblijf, afstemming etc.

Onder deze kostencategorie zijn met name de kosten van de ambtelijke inzet van de gemeente Loppersum verantwoord. De gemeente Loppersum ligt in het centrum van het aardbevingsgebied en is van het begin af aan nauw betrokken (geweest) bij de talloze overleggen en bijeenkomsten met het Rijk, de regio en de burgers.

B: Overige specifieke vragen.

Externe kosten incl. BTW.

De door ons gedeclareerde externe kosten zijn inclusief door ons betaalde BTW. Het BTW Compensatiefonds is oorspronkelijk ingesteld door afsplitsing van middelen vanuit het gemeente- c.q. provinciefonds. Dit betekent dat het BTW Compensatiefonds met provinciale en gemeentelijke middelen is gefinancierd. Ten aanzien van de declaratie tot 1 mei 2015 spelen 2 situaties:

1. De periode vanaf 1 januari 2015 tot 1 mei 2015.
Met ingang van 1 januari 2015 kent het BTW Compensatiefonds een zgn. plafond. Een eventuele overschrijding dan wel overschrijding van dit plafond wordt verrekend met het gemeente- c.q. provinciefonds (communicerende vaten). Door het maken van additionele kosten voor het dossier Gaswinning wordt extra BTW geclaimd bij het BTW Compensatiefonds. Hierdoor wordt of minder toegevoegd aan het gemeente- c.q. provinciefonds (de BTW op het dossier Gaswinning leidt tot een kleinere overschrijding van het plafond) of meer onttrokken (de BTW op het dossier Gaswinning leidt tot hogere overschrijding van het plafond). Naast het feit dat het BTW Compensatiefonds oorspronkelijk is gevormd door de genoemde afsplitsing van middelen uit het gemeente- c. q. provinciefonds is dit een reden temeer om de BTW onderdeel te laten zijn van de ingediende declaratie. Duidelijk mag zijn dat de BTW voor externe kosten voor het dossier Gaswinning door gemeenten en provincie zelf wordt gefinancierd. Het lijkt ons vanzelfsprekend dat dit nadeel gecompenseerd wordt.
2. De periode voor 1 januari 2015.
In deze periode was nog geen sprake van een zgn. plafond in het BTW compensatiefonds. Het feit blijft uiteraard wel dat het BTW Compensatiefonds is gevormd door een afsplitsing van middelen vanuit het gemeente- c.q. provinciefonds. Ook in dit geval hebben de gemeenten en provincie zelf de BTW gefinancierd. Vanuit deze redenering achten wij het verdedigbaar dat ook hier compensatie aan de orde dient te zijn.

Tarieven.

Wij hebben de kosten voor inzet eigen personeel berekend op basis van een drietal EZ-tarieven. Dit hebben wij ook zo afgesproken met het Ministerie van Economische Zaken. Wij merken hierbij op dat wij verschillend zijn omgegaan met het hanteren van tarieven excl. of incl. overhead. De afspraak was om het tarief incl. overhead te hanteren indien sprake was van vervanging en het tarief excl. overhead te hanteren indien geen vervanging aan de orde was. Sommige gemeenten hebben geredeneerd dat altijd sprake is geweest van vervanging. Het gaat immers bij het dossier Gaswinning om het uitvoeren van een additionele taak die hoe dan ook niet binnen de bestaande formatie uitgevoerd kan worden. Wij hechten eraan om met u hierover heldere vervolgsafspraken te maken voor de periode na 1 mei 2015.

Bestuurskosten.

De declaratie tot 1 mei 2015 bevat geen kosten van bestuurders. Bestuurders dienen zich uit hoofde van hun functie optimaal in te zetten voor maatschappelijk urgente vraagstukken. Deze lijn hebben wij - met uitzondering van de kerngemeenten in het gaswinningsgebied - doorgetrokken voor de aan bestuurders gekoppelde ondersteuning, zoals bestuursadviseurs en secretaresses. Wel hebben wij de inzet van enkele gemeentesecretarissen in de declaratie als kosten opgevoerd. In onze ogen gaat het om een additionele taak die meer inzet vraagt van een publieke organisatie en daarmee eventuele andere activiteiten onder druk zet.

C: Aandachtspunten.

Tarieven.

Wij zijn van mening dat de tot nu toe gehanteerde tarieven niet geheel dekkend zijn voor de door ons gemaakte kosten voor inzet van eigen personeel. Zoals reeds aangegeven in de brief van 7 juli jl. hebben wij vastgesteld dat de EZ-tarieven lager liggen dan de tarieven waarmee wij als regio werken

en dat dit met name geldt voor de tarieven incl. overhead voor de hogere salarisschalen. De inzet van medewerkers met hogere salarisschalen is en blijft echter nodig voor het verrichten van complexer werk. De aardbevingsproblematiek speelt dagelijks in onze regio en inzet van medewerkers blijft noodzakelijk. Dit geldt zeker ook voor medewerkers met hogere salarisschalen die nodig zijn voor de goede voortgang op dit dossier. Zoals reeds eerder vermeld vinden wij het van belang om hierover voor de periode na 1 mei 2015 nadere afspraken te maken. Dit geldt voor zowel de kosten die annex zijn met de bouwteams en verkenningsopdrachten als voor de overige kosten van 1 mei - 31 december 2015 (de zgn. restcategorie).

Evt. dekking via open huishouding regionale overheden.

Het NCG heeft ons gevraagd per kostenpost aan te geven in hoeverre is afgewogen of de kosten via de lijn van de open huishouding van de regionale overheden en het gemeente- c.q. provinciefonds gedekt kunnen worden. Het gemeente- c.q. provinciefonds bevat een vergoeding voor het ambtelijk apparaat bij een normale uitvoering van taken. De kosten die echter worden gemaakt als gevolg van de bevingsproblematiek betekenen per definitie additionele kosten. Gemeenten en provincie hebben hierin geen keuze en worden geconfronteerd met extra kosten die niet worden gedekt uit het gemeente- c.q. provinciefonds.

WOZ/OZB.

Het maken van nadere afspraken geldt ook voor de trajecten WOZ en OZB alsmede voor het vervolg van de financiering van activiteiten in het kader van het dossier Gaswinning. De kosten c.q. nadelige effecten WOZ en OZB zijn niet opgenomen in de declaratie van kosten tot 1 mei 2015. Hiervoor wordt een separaat traject doorlopen.

In het eerder genoemde ambtelijke overleg heeft de heer J. de Boer aangegeven de mogelijkheid te willen onderzoeken om WOZ te laten lopen via het gemeente- c.q. provinciefonds. De NCG heeft aangegeven hier vooral te kijken naar een combinatie met de verdeelsystematiek van het gemeentefonds. Via deze lijn zou moeten worden gekeken of er reden is de verdeelsystematiek van het gemeentefonds aan te passen, om recht te doen aan de ontstane situatie en vele extra kosten in het kader van de WOZ. Een separate vergoeding voor deze kosten was volgens de NCG niet aan de orde. Het leek ons goed om ons standpunt nu reeds aan u kenbaar te maken. Er zijn kortgeleden twee grote herijkingsoperaties van het gemeentefonds geweest, die de nodige jaren in beslag hebben genomen. Op korte termijn is het daarom weinig waarschijnlijk dat de verdeelsystematiek van het gemeentefonds weer aangepast zal worden. Mocht men wel bereid zijn dit te doen, dan zal dat de nodige tijd en discussie met zich mee brengen. Tot die tijd lopen de extra kosten in het kader van de WOZ verder op, terwijl een eventuele aanpassing van het gemeentefonds alleen een mogelijke oplossing is naar de toekomst en dus niet voorziet in een compensatie van reeds gemaakte kosten. Een inventarisatie van gemaakte kosten in het kader van de WOZ loopt overigens via een apart traject.

Lumpsum financiering.

In het eerder genoemde ambtelijke overleg is ook stilgestaan bij de mogelijkheid om vanuit de NCG per 1 januari 2016 over te gaan op een lumpsum financiering voor de regio voor komende activiteiten voor het dossier Gaswinning. Het lijkt ons wenselijk om hierover op korte termijn verder te praten. Eventuele alternatieve mogelijkheden willen wij ook graag met u verkennen.

Als regio hebben wij behoefte aan vervolgspraken voor de toekomst, waarbij duidelijkheid, transparantie en vertrouwen in elkaar belangrijke principes zijn.

Deze brief verzenden wij mede namens de gemeenten Appingedam, Bedum, Ten Boer, Delfzijl, Eemsum, Groningen, Hoogezand-Sappemeer, Loppersum, De Marne, Menterwolde, Slochteren en Winsum.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Groningen:

, voorzitter
, secretaris